

«Αχ! Μουρλοσκοτωμένο» είναι ο τίτλος του ολόφρεσκου βιβλίου του Δημήτρη Παπαχρήστου. «Αχ! Μουρλοσκοτωμένο» τον φώναζε η μάνα του, η κυρία Ελένη, που έφυγε το 2020 σε ηλικία 103 χρονών. Στα τελευταία της, όταν άρχισε να ξεχνάει, ο Μήτσος την ρώταγε πιεστικά: «Πώς με λένε ρε μάνα;». Κι εκείνη του απαντούσε: «Αχ μουρλοσκοτωμένο, σε λένε Αύριο γιατί δεν χωράς στο σήμερα»!

Σ' αυτό το βιβλίο του ο Δημήτρης Παπαχρήστος κάνει βαθιά βουτιά μέσα του, μαζεύει τα κομμάτια του και δημιουργεί το παζλ της ζωής του. Μιας ζωής που περιλαμβάνει τη νεότερη ιστορία της Ελλάδας και όχι μόνο, χωρίς όμως να ιστορεί με την κλασική έννοια του όρου. Αυτό που επιδιώκει είναι η μνήμη, κάτι που οι εξουσίες θεωρούν τον χειρότερο εχθρό τους. Είναι γνωστό ότι οι λαοί χωρίς μνήμη δεν έχουν μέλλον.

«Ας γυρίσουμε πίσω, έτσι κι αλλιώς το εκ των υστέρων του σήμερα είναι εκ των προτέρων του αύριο», λέει ο συγγραφέας, και το επαναλαμβάνει επίτηδες 2-3 φορές για να το εμπεδώσει ο αναγνώστης και να του δώσει τη σημασία που πρέπει. Σ' ένα παλιότερο βιβλίο του, στον «Οργισμένο Άγγελο», γράφει: «Κάθε μέρα υποχωρούσαν τα πυκνά σκοτάδια του παρελθόντος, οι μνήμες έσπαγαν το καβούκι τους, ξεχύνονταν ανεμπόδιστες να συναντήσουν τη μήτρα τους». Αυτά τα σκοτάδια επιχειρεί να διαλύσει, μιλώντας σε πρώτο πρόσωπο: «Γλειφώ τα σημάδια μου, παίρνω δύναμη από τις μνήμες που κουβαλάνε τις ιστορίες που μπορούν να διηγηθούν» λέει στο «Αχ! Μουρλοσκοτωμένο».

Ο ίδιος είναι κομμάτι της ζωής μνήμης, αλλά ταυτοχρόνως και συλλέκτης εμπειριών. Τριγυρνάει και μαζεύει ιστορίες, τις αποθηκεύει, τις τοποθετεί στο χωροχρόνο, τις ταυριάζει με τα προσωπικά του βιώματα, τις γνέθει και υφαίνει τις ιστορίες του. Σ' αυτό το βιβλίο του λειτουργεί με χρονικούς ακροβατισμούς, αλλά με την ακρίβεια ενός έμπειρου σχοινοβάτη: από το 1972 μεταφέρεται στο 1988, γυρνάει στο Μάη του '68 και επιστρέφει στο τώρα μ' έναν μαγικό τρόπο. Στις ιστορίες του μπαينوβγαίνουν ο Νίκος Κούνδουρος, ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, ο Αλέξης Δαμιανός, ο Λάκης Σάντας με τον Μανώλη Γλέζο, ο Μιχάλης Ράπτης (Πάμπλο), ο Κορνήλιος

«Αχ! Μουρλοσκοτωμένο»

Κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του Δημήτρη Παπαχρήστου

■ του Κώστα Γκιώνη

Ο Δημήτρης Παπαχρήστος στο «Αχ! Μουρλοσκοτωμένο» κάνει για άλλη μια φορά αυτό που ξέρεi να κάνει καλύτερα και που χαρακτηρίζει το έργο του: ποιητικολογεί λογογραφώντας

Καστοριάδης, ο Ζαν Πωλ Σαρτρ, ο Πέτρος Ανταίος, ο Μίκης Θεοδωράκης με τον Μάνο Χατζηδάκη, ο Κώστας Βάρναλης με τον Γιάννη Ρίτσο, ο αγαπημένος του «αδελφός» Περικλής Κοροβέσης και τόσοι άλλοι.

Παράγραφοι-ποιήματα

Όλα αυτά τα πρόσωπα ήταν μέρος της καθημερινότητάς του. Οι περισσότεροι τον πλησίασαν από μόνοι τους να τον γνωρίσουν. Αν και πολύ νέος, υπήρχε η αίγλη του Πολυτεχνείου, το ηχώχρωμα της φωνής του, η κραυγή του, η κραυγή που όλοι θα θέλαμε να είχαμε βγάλει εκείνη τη μέρα, αλλά ήταν αυτός που ήταν εκεί για όλους εμάς, για μας... Μια «αίγλη» η οποία του άνοιξε αδιαμφισβήτητα πόρτες, και δικαιολογημένα, αλλά του καλύπτει (προσωπική μου άποψη) το φως που του αξίζει ως μένιστος ποιητή και λογοτέχνη. Έχει μέχρι στιγμής γράψει κοντά στα 25 βιβλία: μυθιστορήματα, ποιητικές συλλογές, θεατρικά κ.ά. Δεξιπλάστης, παίρνει τις λέξεις και τις λαξεύει, τις ενώνει και δημιουργεί ένα σύνολο λογοτεχνικά αιχμηρό. Ο Δημήτρης Παπαχρή-

στος στο «Αχ! Μουρλοσκοτωμένο» κάνει για άλλη μια φορά αυτό που ξέρεi να κάνει καλύτερα και που χαρακτηρίζει το έργο του: ποιητικολογεί λογογραφώντας. Αν απομονώσεις παραγράφους, μπορούν χωρίς καμία παρέμβαση να σταθούν ως αυτοτελή ποιήματα. Ως παράδειγμα ένα απόσπασμα από την «Πλωτή Πατρίδα» το προηγούμενο βιβλίο του:

Ξεράθηκε ο ασβέστης. Μισογκρεμισμένοι οι τοίχοι. Τα παραθύρια κλειστά. Μαράθηκαν τα λουλούδια, λέριασε το λευκό σεντόνι. Νίκηλ, γυαλί και οξείδιο. Η μνήμη δεν σωπαίνει. Πάσα γη τάφος. Να βγούμε από τα μνήματα, Φρεντερίκο στην Πειραιώς τι γυρεύεις; Ερείπια παντού. Πιο πολλά αυτά που δεν φαίνονται. Φουγάρα σβηστά, δόντια σπασμένα. Κανόνια στραμένα στον ουρανό, στόματα ξεδοντιασμένα. Χαμόγελα, πικρά, γαρούφαλα στην κνήμη του κόσμου, όλη η θλίψη, μια λίμνη στεγνή. Φρεντερίκο στην Πειραιώς τι γυρεύεις; Στα 72 του χρόνια δεν σταματάει να παλεύει τους δαίμονες, όπως δεν σταματάει να ονειρεύεται:

Οι καρφολογημένες το ξημέρωμα, ολόδροσες βιωματικές μνήμες, οι αιμάτινες που ανθίστανται από μόνες τους, για να μείνει ζωντανό το παρελθόν, που είναι η ζωή μας και τα όνειρα, γιατί χωρίς το όνειρο πώς μπορεί να αντέξει τη νύχτα του ο άνθρωπος... Το παρόν γίνεται επικίνδυνο όταν αποκτάει διάρκεια, γίνεται μαύρη τρύπα που τα ρουφάει όλα, και τότε δεν υπάρχει έξοδος κινδύνου, αν δεν υπάρχει έξοδος ονείρου.

Ένα πόνημα επίκαιρο

Ο Δημήτρης Παπαχρήστος, εκτός από τα ιστορικά γεγονότα, τις συναντήσεις του με τόσα και τόσα

ιστορικά πρόσωπα, μιλάει και για το σήμερα. Παίρνει θέση για όλα. Λέει:

Σεισμοί, λοιμοί, λιμοί, καταπονητισμοί και πολέμοι για να καταστραφούμε και να σωθούμε, πληρώνοντας ακριβά το τίμημα της ζωής. Αυτός ο ιός ήρθε για να μείνει, να γίνει η αφορμή και το πρόσχημα να κερδίζουν από τον θάνατο εμπορευματοποιώντας τη ζωή. Τη δημοκρατία την έχουν φέρεi στα μέτρα τους. Γίναμε αριθμοί στους λογαριασμούς τους και ποσοστά δυσανάγνωστα αναλόγως των περιστάσεων. Σε άλλο σημείο γίνεται ακόμα πιο επίκαιρος:

Οι συνθήκες, οι διπλωματικές τρίπλες και οι επί της διαδικασίας παρεμβάσεις των διεθνών οργανισμών δεν αποτρέπουν τους ακήρυκτους πολέμους. Τα γεωστρατηγικά και γεωπολιτικά συμφέροντα υπερέχουν... Ξαναχαράζοντα τα σύνορα με χρήματα ματωμένα και βάζουν τους λαούς να σκοτώνονται και επεμβαίνουν. Κι από πάνω βάζουν τα βομβαρδιστικά να τους σώσουν, επιβάλλοντας τη νέα τάξη και του τάφου τη σωπή!

Το βιβλίο «Αχ! Μουρλοσκοτωμένο» περιέχει 312 σελίδες. Αν αναλογιστούμε την έντονη, γεμάτη εμπειρίες ζωή του συγγραφέα, λίγες είναι. Ο ίδιος μου είπε ότι οι ιδιόχειρες σημειώσεις του (επιμένει να γράφει σε χαρτί με στιλό, δεν του αρέσει η τεχνολογία), ήταν πάνω από 500 σελίδες, χωρίς να έχει τελειώσει. Πράγμα που σημαίνει ότι θα υπάρξει συνέχεια...

Τελειώνοντας θα ήθελα ν' αφίσω ένα απόσπασμα από το ποίημά του «Πίσω απ' το παράθυρο» από την ποιητική του συλλογή «Διάτρητος» (40

χρόνια πριν!):
Πέρα απ' το παράθυρο μια πόλη απλώνεται – παραγεμισμένη κοιλιά, στον ήλιο ξεραμένη. Άντερα οι δρόμοι, να σέρνονται και να τυλίγονται με τα εντόσθια των σπιτιών. Άνθρωποι στοιβαγμένοι στα δωμάτια, μόλις που ανασαίνουν. Στις βεράντες τα καναρίνια να θρηνούν απεγνωσμένα κι όχι απαραίτητα τη χαμένη τους ελευθερία...

– Τη μοναξιά που λέτε, συμπολίτες, τη μοιραστήκαμε σαν να 'τανε ψωμί, και μείναμε για πάντα πεινασμένοι...

Παρουσίαση την επόμενη εβδομάδα

Η παρουσίαση του νέου βιβλίου του Δημήτρη Παπαχρήστου, που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Τόπος, θα πραγματοποιηθεί την επόμενη Παρασκευή 18 Μαρτίου, ώρα 18:30, στο καφέ «Κρίνος του Μουσείου» (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Πατισίων 44). Θα ακολουθήσει μουσικό πρόγραμμα.